

DENDROKLIMATOCHRONOLOGINĖS LABORATORIJOS VYSTYMO
PROBLEMOS IR PERSPEKTYVOS

Daugiametės aplinkos sąlygų prognozės problema tampa viena iš svarbiausių gantės mokslų uždavinių. Tai galime teigti, žinodami reikalavimus statomam mokslui ir mokelininkams TSRS Centro Komitete, TSRS Žemės ūkio Ministerijoje, TSRS Plano Komitete ir kitose šinybose, susijusiose su TSRS liaudies ūkio valdymu ir planavimu.

TSRS hidrometeorologinė tarnyba pakel kas nepajėgi tiekti tokias prognozes ir viena iš priežasčių - nepakankamas informacijos kiekis sukauptas šioje šinyboje ir jai mokslinio tyrimo institutuose, atspindintis klimato pakitimus tik pastaroje 100-150 šimto metų laikotarpyje.

Dendroklimatechronologiniai tyrimai šymiai užpildo šią spragą, suteikdami informacijos eiles šymiai ilgesnes ir realiai atspindinčias derlingumo ritmiką mūsų gantoje, priklausančią nuo objektyvių hidroterminių sąlygų.

Dendroklimatechronologinė laboratorija - vienintelė formaliai specializuota laboratorija TSRS, kaipianti, dorėjanti ir pateikianči dendroklimateologinę informaciją įvairioms suinteresuotoms organizacijoms, numato šią darbo kryptį išlaikyti iki 1990 metų.

Laikydami, kad laboratorijos darbo kryptis pilnai atitinka nustatytą institute darbo kryptį "Rūšies ir fitocenozų funkcionavimas bei produktyvumo dėšningumai ir racionalus jų panaudojimas" ir būtent - pateikiama daugiametė (šimtmetinė ir net tūkstantmetinė informacija apie įvairiose ekologinėse sąlygose funkcionuojančias pušies, eglės, maumedžio, qžuolo ir kitas pagrindines medžių rūšis ne tik LRSR bet ir kitoje TSRS teritorijoje, kuri leidžia atskleis-

ti makro ir globalinių aplinkos sąlygų kitimo dėsningumus, atkreipiant ypatingą dėmesį į ekstremalių sąlygų pasikartojimo dėsningumų ir jų reikšmę ribant tai su ekologinių ir ekonominių sąlygų kompleksais, nustatoma dabartinių ekologinių sąlygų kompleksų sumedėjusių augalų bendrijose vieta laike, sąlygų optimalumas ir kai kurių ūkinių priemonių taikymo tikslingumas bei numatoma fitocenozė artimiausiais laikotarpiais (10-20 m) vystymosi kryptys:

1. Nesant artimiausiais metais galimybės plėsti šio pobūdžio darbus, didinant ir plečiant laboratorijos etatus, skaityti, kad reikia vystyti tyrimų racionalizaciją, kelti laboratorijos darbuotojų kvalifikaciją, siekiant, kad laboratorijoje per penkmetį būtų išugdyti 1 m. daktaras ir 5-ki mokslų kandidatai ir toliau plėsti šį darbą įtraukiant kitus laboratorijos darbuotojus neakivaizdinės aspirantūros kolin: Toliau automatizuoti tiriamąjį darbą, panaudojant galinesnes skaičiavimo mašinas (SM tipo, kooperuojantis su FTPI laboratorijomis, esančiomis Laisvės al. 53) bei mikro *D-3-28* (Elektronika tipo) mašinas, automatizuojant iki galo medienos densitometrinius tyrimus, suteikiančius kokybiškai naują informaciją.

2. Kooperuojantis su kitomis institute laboratorijomis, konkretizuojant bendrų interesų susilietimo taškus, parenkant bendrus tyrimo objektus ir vykdant eksperimentų kompleksinę ekologinę vertinimą.

3. Plėsti mokslinių tyrimų pritaikymą įvairiose mokslinėse ir gamybinėse organizacijose, nepažeidžiant pagrindinės laboratorijos tyrimų krypties ir mokslinių interesų ir tęsti dabar vykdomų tyrimų kooperavimą ir, ieškant savitarpiai naudingų naujų bendradarbiavimo formų su šiomis įstaigomis ir organizacijomis bei atskirais mokslininkais.

4. Išlaikyti vedančią laboratorijos padėtį TSRS dendroklimato-chronologinių tyrimų srityje, pasitarimų ir konferencijų organizavime, leidybinėje ir TSRS dendrochronologinio banko vystyme baruose.

Priedas 1

Bendradarbiavimas ir tyrimų kooperacija Dkch laboratorijoje su kitais instituto padaliniais:

a) Darbų atlikimas tuose pat tyrimo objektuose - pastovus mėginimo bareliai tyrimo stovyse, bendri tyrimai kai kuriose ekotopuose LTSR, bendri straipsniai, monografijos.

b) Sezoniniai ir fiziologiniai augmenijos tyrimai. Ekologinių sąlygų dinamikos metodų pateikimas, naudojimas.

c) Ekologinių sąlygų dinamikos prognozavimo metodų tyrimas ir vertinimas.

d) Duomenų apskaičiavimas ir vertinimas statistiniais reikšmingais laboratorijos šinioje esančia skaičiavimo technika.

Bendradarbiauti dendroklimatologinių tyrimų ir prognozavimo srityje su Kraštovaizdžio ekologijos sektoriumi.

Augalų fiziologijos ir sezoninės prieaugės tyrimo srityje su Augalų fiziologijos sektoriumi.

Problemos "Astrofiziniai reiškiniai ir radioanglis" vykdyme su Kauno botanikos sodu. Be to yra galimybės pritaikyti Introdukci-
tų augalų tyrimuose dendrochronologinius metodus.

Teikti ekologinių situacijų atskiruose augmenijos vystymosi sezonuose vertinimą - Institute geobotanikams bei kitoms laboratorijoms, kurių tyrimai nėra ilgalaikiai ir kurie suinteresuoti šin-
ti jų tyrimų ekologine padėtimi laike.

Atlikti kai kurioms laboratorijoms matematinius skaičiavimus - suinteresuotoms laboratorijoms.